

probos

● *China met eigen ogen*

Iedereen heeft wel een mening over de gebeurtenissen en situatie in China, maar weinig mensen spreken uit eigen ervaring. Dat geldt ook voor de houtmarkt, waarbij China regelmatig wordt afgeschilderd als de slapende draak; bedreigend en milieuvernietigend. Genoeg reden voor Probos om eens zelf polshoogte te gaan nemen en een eigen mening te vormen over de visie van Chinezen t.o.v. onderwerpen als bijvoorbeeld illegale houtoogst en hun enorme houthonger.

China met eigen ogen

Oververhitting

Waar komt die 'angst' voor China vandaan? China is een land van superlatieven. Met 1,3 miljard inwoners zijn getallen snel groot. Bijvoorbeeld bij houten vloeren die voor steeds meer Chinezen betaalbaar worden. Zo groeide de productie van een bezochte vloerenfabrikant in drie jaar tijd van 1 miljoen naar 3,5 miljoen m². Dergelijke effecten worden veroorzaakt door de enorme 'drive' van de Chinezen om zich in economische zin te verbeteren. Sinds het najaar van 2003 is er dan ook sprake van een economische oververhitting. Sinds die tijd groeit de economie van China met meer dan 10% per jaar. In 2007 bereikte dit een voorlopig hoogtepunt met 11,4%. Voor 2008 werd ook weer een groei voorzien van zo'n 10%, maar het is de vraag of dat gehaald wordt door de afnemende vraag uit de VS, Europa en Japan. Niet over vier jaar, zoals eerder verwacht, maar al over één jaar haalt China de Verenigde Staten volgens de Financial Times in als grootste producent van gefabriceerde goederen. Als we de cijfers mogen geloven, zal China volgend jaar 17% van alle gefabriceerde toegevoegde waarde in de wereld voor haar rekening nemen. Dergelijke ontwikkelingen hebben uiteraard ook gevolgen voor de productie, import en verbruik van hout. Hoe staat het bijvoorbeeld met de eigen houtvoorziening? En hoe kijken ze aan tegen hun rol bij het tegengaan van illegale houtoogst en het stimuleren van het gebruik van gecertificeerd hout?

Herbebossing: een prestatie van formaat

Als in zoveel landen is het bosareaal in China tot in de eerste helft van de 20^e eeuw sterk geslonken als gevolg van overexploitatie en de omvorming naar landbouwgrond. Rond 1950

China heeft maar liefst 1,3 miljard inwoners, waarvan er steeds meer in de stad wonen. (Foto: Henk ten Bouwhuis)

maakten bossen nog slechts 5% uit van het totale landoppervlak. Mao Zedong, de grondlegger van de Volksrepubliek China, legde in de jaren 50 de basis voor grote herbebossingscampagnes met namen als 'green the motherland' en 'turn the land in a garden'. Deze campagnes hadden een sterk Chinees karakter, want de bevolking werd gemobiliseerd ('gedwongen') om bomen te planten. Aanvankelijk liep het veelal uit op mislukkingen, omdat er te weinig kennis voorhanden was, maar langzaam maar zeker groeide de kennis en het bosareaal.

Andere Chinese leiders hebben het voorbeeld van Mao Zedong gevolgd. Deng Xiaoping initieerde in 1981 een "vrijwillige" boomplantcampagne en introduceerde de slogan 'Plant trees everywhere and make our country green in the interest of future generations.' Elke Chinese tussen 11 en 60 jaar moest 3-5 bomen per jaar planten of zich bezig houden met het opkweken van plantsoen of het onderhouden van bomen. Als men zich daar niet aan hield, dan moest men een bedrag betalen om anderen het werk te kunnen laten

doen of kreeg men zware boetes. Het vrijwillige karakter had toch meer iets van een verplichting in zich. Jian Zemin lanceerde in 1991 een soortgelijke actie. In tegenstelling tot de eerste campagnes was de aandacht nu niet voornamelijk gericht op de productie van hout, maar ook op het voorkomen van erosie, overstromingen en verwoestijning. Volgens de statistieken heeft in de laatste twee decennia van de 20^e eeuw de Chinese bevolking gezamenlijk zo'n 7 miljard uren gestoken in het planten van meer dan 35 miljard bomen. Dit gaat tot op de dag van vandaag door. Met het oog op de Olympische Spelen zijn in de omgeving van Beijing bijvoorbeeld zo'n 2,2 miljoen bomen geplant. Het resultaat van al deze herbebossingscampagnes is niet alleen dat het aantal bomen in stedelijke omgevingen sterk is gestegen, maar dat ook het bosareaal is gestegen van 5 naar 21% (197 miljoen ha). In de afgelopen jaren kwam er bijvoorbeeld jaarlijks 4 miljoen hectare bij. Een ongelofelijke prestatie en de Chinezen laten niet na om dat te benadrukken tijdens besprekingen. Tussen de regels door is

er wel sprake van enige zelfkritiek, maar de positieve aspecten domineren.

Groot areaal, weinig hout

Het bosareaal heeft in China in de afgelopen decennia een enorme groei doorgemaakt. De bossen zijn dus overwegend erg jong. Dit wordt bijvoorbeeld weerspiegeld in de staande houtvoorraad. In China is dit zo'n 67 m³/ha tegenover bijvoorbeeld 178 m³/ha in Nederland. Maar de geringe houtvoorraad is niet alleen de oorzaak van de jonge leeftijd, ook van het gevoerde beheer. Het merendeel van de bossen wordt sterk geëxploiteerd. Uit de officiële statistieken blijkt dat 16% van het bosareaal te betitelen is als plantage, maar de werkelijkheid is dat een veel groter deel beheerd wordt als plantage. Dit tot grote spijt van een vooraanstaand bosbouwer van de Chinese Academy of Forestry, prof. dr. Yuanchang Lu. In een gesprek gaf hij aan de West-Europese bosbouw als voorbeeld te zien voor het toekomstige Chinese multifunctioneel

bosbeheer. Er zijn zelfs voorbeeldprojecten op dat gebied, maar tot dusverre lukt het niet om de conservatief ingestelde bosbeheerders te overtuigen van de voordelen: "achter je rug doen ze het toch weer zoals ze het altijd al deden". De ecologische en recreatieve betekenis van veel bossen is volgens hem daarom beperkt, met uitzondering van de natuurlijke bossen in het (sub)tropische zuiden van het land. De soortenrijkdom van China, zeker in het (sub)tropische zuiden, is enorm met meer dan 1.000 boomsoorten. Het merendeel van de bossen in China bestaan echter uit niet meer dan 20 (plantage)soorten, waaronder vele naaldboomsoorten, populier, paulownia en eucalyptus.

Zelfvoorziening laag

De eigen houtproductie in China is laag. Dit is niet zozeer het gevolg van de omvang van het bosareaal of zelfs van het bosareaal per inwoner, want dat laatste ligt altijd nog hoger dan in Nederland, maar door de relatief kleine

Het logo van de bomenplant-campagne met het oog op de Olympische Spelen. Het logo staat voor harmonie en eenheid tussen mens en natuur.

houtvoorraad. Bovendien levert het Chinese bos vrijwel geen kwaliteitshout. Hiervoor is men voornamelijk afhankelijk van andere landen. Dit bleek bijvoorbeeld uit de bezoeken aan enkele vloerfabrikanten, waar men de onder- en tussenlaag veelal maakt van hout uit eigen land of uit Rusland, maar de (hoogwaardige) bovenlaag altijd van hout uit tropische landen of zelfs uit Europa, zoals bijvoorbeeld bij eik en beuk het geval is. Ook het Nederlandse bos heeft al dergelijk hout geleverd. Op de vraag of dit als een probleem gezien wordt antwoordde de plaatsvervangend algemeen directeur van het ministerie van Bosbouw, Su Ming, volmondig met 'nee'. Met Rusland als 'houtrijke' buurman ziet men geen enkel probleem in de houtvoorziening.

Boscificering krijgt vaart

Boscificering begint langzaam vaste grond onder de voeten te krijgen in China. Zowel FSC als PEFC hebben de afgelopen jaren kantoren geopend in China, maar voorlopig is alleen FSC toegepast voor het certificeren van duurzaam bosbeheer. Momenteel is zo'n 590.000 ha bos FSC gecertificeerd. Vier jaar geleden was dit nog maar 6.000 ha. Er zijn nog geen bossen met een PEFC-certificaat. Die 590.000 ha

Er kan in China nog veel arbeidsintensief werk gedaan worden dankzij de lage lonen. De lonen stijgen wel snel, bijvoorbeeld 9% in 2008. (Foto: Henk ten Bouwhuis)

gecertificeerd bos lijkt veel, maar afgezet tegen het totale bosareaal of de bijdrage ervan aan de houtconsumptie valt het in het niet. Het is dan ook niet eenvoudig om FSC gecertificeerd hout uit eigen land te krijgen. Maar door de afwezige vraag, wordt dit op dit moment (nog) niet als een groot probleem ervaren.

COC-certificering

Er zijn momenteel 522 Chinese bedrijven met een FSC-COC certificaat en 23 bedrijven met een PEFC-COC certificaat. Tijdens het bezoek aan China zijn enkele vloerenfabrikanten met FSC-CoC certificaat in de omgeving van Sjanghai bezocht in het kader van de TTAP-roadshow, waar onder andere ook de VNH onderdeel van uitmaakte. Geen van de bezochte vloerenfabrikanten heeft echter al vloeren met een FSC-keurmerk geleverd. Eén van de bedrijven kwam wel gemotiveerd over om hier serieus mee aan de slag te gaan, maar daar is dan wel vraag voor nodig. De grootste vloerenfabrikant voor de Chinese markt wist te vertellen dat de Chinese markt er niet naar vraagt en er dus ook geen extra geld voor over heeft. Een ander bedrijf bevestigde dit, maar voegde er gelijk aan toe dat de vraag toch langzaam op gang lijkt te komen. Een klein deel van de Chinese bevolking kan zich een westerse levensstandaard permitteren, maar dit is nog altijd zo'n 50 miljoen mensen uit de stedelijke, welvarende gebieden. Dit aantal stijgt in snel tempo. Volgens de bedrijven is het dus wachten tot deze groep Chinezen ook aandacht zal krijgen voor natuur en milieu en ook geld over zal hebben voor duurzaam geproduceerd hout. Opvallend genoeg zei men ook dat er nauwelijks tot geen vraag is uit het buitenland naar houten FSC-vloeren. Voorlopig zijn de opvallend aanwezige FSC-logo's in de

China heeft nog een lange weg te gaan op het gebied van duurzaam houtgebruik en boscertificering. (Foto: Henk ten Bouwhuis)

glossy folders dus nog meer op te vatten als 'window dressing'. Afgezien van de ontbrekende vraag naar FSC-vloeren, gaf men ook aan problemen te voorzien op het gebied van de levering van FSC-gecertificeerd hout uit eigen land.

De geschiedenis herhaalt zich

Tijdens de TTAP roadshow en de gesprekken met het ministerie van Bosbouw en de Chinese Academy of Forestry is de gastheren en -dames regelmatig de vraag voorgelegd hoe men aankijkt tegen de rol van China bij het voorkomen van illegale kap en het stimuleren van het gebruik van gecertificeerd hout. De antwoorden deden vermoeden in het Europa van jaren terug te zijn. De genoemde argumenten werden hier jaren geleden namelijk ook gebruikt, totdat men inzag dat er toch werkelijk wat moest veranderen. China heeft in haar eigen ogen nauwelijks invloed op de ontbossing in tropische landen. Zo werd bijvoorbeeld genoemd dat internationale handel slechts verantwoordelijk is voor 1%

van de bosvernietiging. Onafhankelijk van de vraag of dat nu wel of niet correct is, het wordt in de westerse wereld gezien als een ontkenning van de problemen en niet als een valide argument. Ten aanzien van illegale kap gaf men aan dat dit een probleem is van de exporterende landen zelf. In hun visie zijn er in China zelf nauwelijks problemen met illegale kap en kan China zich niet bemoeien met het bosbeleid in andere, soevereine landen. Ook gaf men aan dat het een complexe materie is en gebrek aan algemeen geldende definities een probleem vormt voor een effectieve aanpak. Afsluitend gaf men aan dat China, als ontwikkelingsland, zich niet groepen voelt om een voortrekkersrol te vervullen. Deze reacties waren niet hoopgevend, maar anderen lieten toch doorschemeren dat achter deze formele reacties de Chinese overheid zich toch wel steeds nadrukkelijker bezig gaat houden met deze onderwerpen. De toekomst zal het leren.

Patrick Jansen